

SOCIĀLO POLITIKU

Apstiprināts grupas 2021. gada 18. maija sanāksmē

Mēs nekad vairs nestrādāsim tā kā iepriekš. Tehnoloģiskā revolūcija, ko mēs piedzīvojam, sekmē iepriekš nepieredzētu tehnikas progresu un jaunas uzņēmējdarbības iespējas. Globālā tirdzniecība, spēcīga kopējā valūta, Eiropas rūpniecības un vides standarti un spēcīgs vienotais tirgus rada veiksmīgu uzņēmumu efektīvu apriti, lielākus nodokļu ieņēmumus un vairāk un labākas darbvietas. Progress veicina labklājību. Tajā pašā laikā šī tehnoloģiskā revolūcija radikāli maina ekonomikas modeļus, sociālās sistēmas un darba tirgu.

Būdami kristīgie demokrāti, mēs atbalstām pilnīga tehnoloģiskās revolūcijas potenciāla izmantošanu, vienlaikus nodrošinot, ka ikvienam mūsu sabiedrībā ir iespēja piedalīties šajā labklājībā. Nevienam nedrīkst atstāt novārtā, un mums ir jāatbalsta politika, kurā ņemtas vērā demogrāfiskās problēmas un veicinātas vienlīdzīgas iespējas visiem, jo īpaši tiem, kurus krīze skārusi visvairāk, piemēram, neaizsargātām grupām, ģimenēm, jaunajai paaudzei un vecāka gadagājuma cilvēkiem. Mēs uzskatām, ka mūsu vērtības ir svarīgākas nekā jebkad agrāk un ir spēcīgs sākumpunkts nākotnes veidošanai. Tās apvieno labāko no konservatīviem, liberāliem un kristīgi sociāliem domāšanas veidiem. Sociālas tirgus ekonomikas jēdziens ar tās līdzsvaru starp brīvību un indivīda netraucētu attīstību, no vienas puses, un solidaritāti ar visiem sabiedrības locekļiem, no otras puses, nodrošina svarīgus mūsdienu problēmu risinājumus.

Tas ir jāpanāk, nodrošinot pienācīgas kvalitātes nodarbinātību, kuras pamatā ir cieņa un nopelni, un virzoties uz sabiedrību, kas ir vairāk nekā tikai individuālo centienu summa. Tas nozīmē, ka Eiropai ir jārikojas, lai nodrošinātu cieņu pret darbu un taisnīgu atalgojumu. Algām jābūt tādām, kas cilvēkiem ļauj dzīvot pienācīgu

dzīvi. Tas nozīmē arī uzņēmējdarbības brīvību un vienlīdzīgu konkurences apstākļus tirdzniecībā, vienotajā tirgū un starptautiskajās tirdzniecības attiecībās. Ekonomika kalpo visiem cilvēkiem – vīriešiem un sievietēm – un nevis otrādi. Spēcīgs vienotais tirgus, sociālā stabilitāte un taisnīgums iet roku rokā. Lai vienotais tirgus varētu pilnībā izmantot savu potenciālu un nodrošinātu godīgu konkurenci, tajā ir jānodrošina pienācīgi minimālie standarti, tostarp attiecībā uz darba drošību, neaizsargāto grupu aizsardzību, diskriminācijas novēršanu un taisnīgiem darbā norīkošanas standartiem, kā arī īpašs atbalsts mazāk attīstītiem reģioniem, izmantojot struktūrfondus.

Šī sociālā politika bija daļa no Romas līgumiem, ar kuriem izveidoja EEK un kuros uzsvērts vispārējais mērķis – sociālais progress un līdzsvarota ekonomiskā attīstība. Mūsu pienākums ir saglabāt šo mantojumu un turpināt to 21. gadsimtā. Kad 1957. un 1958. gadā pulcējās sākotnējās sešas ES dibinātājvalstis, tās arī saskārās ar nepieredzētām ekonomiskām, sociālām un tehnoloģiskām pārmaiņām. Tās zināja, ka progresam jābūt gan ekonomiskam, gan sociālam un tādām, kurā ikviens var piedalīties atbilstoši savām spējām, lai radītu jaunu kopienu un jaunu sabiedrību, kuras pamatā ir brīva, atvērta un taisnīga sociālā tirgus ekonomika, kas ļauj ekonomikas sistēmām attīstīties un samazināt nabadzību un nevienlīdzību.

Iespēju saglabāšana Covid-19 laikā

Šī apņemšanās veidot sociālu tirgus ekonomiku tagad ir vajadzīga vairāk nekā

jebkad agrāk. Covid-19 dziļā ekonomiskā un sociālā ietekme ir tikai jaunākais piemērs tam, kāpēc mums ir jārisina sociālie jautājumi Eiropas līmenī, – lai nevis reglamentētu katru aspektu, bet gan lai sniegtu atbalstu dalībvalstīm un nodrošinātu, ka Eiropas projekta pamatā joprojām ir iespēju vienlīdzība, vienlaikus ievērojot subsidiaritātes principu.

Covid-19 ir neproporcionāla ietekme uz dažādām dalībvalstīm, dažādiem reģioniem un dažādām sabiedrības grupām, un vismagāk ir skartas visneaizsargātākās grupas. Pandēmija pievērsa uzmanību daudzām pastāvošām nelīdzsvarotības jomām un paātrināja bīstamas sociālās tendences. Ekonomikas lejupslīde apdraud daudzu cilvēku iztikas līdzekļus. Paturot to prātā, mēs vienojamies valstu pasākumiem pievienot tādus Eiropas līmeņa pasākumus kā programma **SURE**, lai nodrošinātu vienreizēju ekonomiskās un sociālās solidaritātes pasākumu Eiropā. Minētās programmas aizdevumu sistēma izslēdz morālā kaitējuma risku, vienlaikus sniedzot visām Eiropas dalībvalstīm nepieciešamos līdzekļus, lai nodrošinātu drošības tīklu šīs pandēmijas laikā, atbalstītu valstu īstermiņa nodarbinātības shēmas un izvairītos no masveida atlaišanām. Instruments, ko finansē no Eiropas Komisijas izsniegtiem un ar dalībvalstu garantijām nodrošinātiem kopējiem aizdevumiem, skaidri apliecina Eiropas solidaritāti krīzes laikā.

Programmā SURE mēs redzam Bezdarba Eiropā pārapsūtināšanas shēmu, par kuru paziņoja Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena, jo krīzes ekonomiskās sekas turpinās ilgāk, nekā paredzēts. Šā instrumenta piemērošana būtu jāpagarina uz pašreizējās ārkārtas situācijas laiku, jāturpina balstīt uz aizdevumiem un jāaktivizē tikai nopietnu ārējo finanšu/ekonomisko satricinājumu gadījumā.

Nākotnē vajadzīgo prasmju kopuma attīstīšana

Reaģējot uz Covid-19, mēs vēlamies stiprināt mūsu ekonomikas konkurētspēju, nodrošinot to, ka ikvienam mūsu sabiedrībā, jo īpaši jaunajai paaudzei, kas patlaban cieš no Covid-19 krīzes, ir vajadzīgās prasmes darba atrašanai un savu talantu attīstīšanai. Lai atbilstu moderna darba tirgus prasībām, mums ir jāiegulda cilvēkkapitālā un zināšanās. Jaunā paaudze jo īpaši cieš no augsta bezdarba līmeņa, savukārt daudzi darba devēji nevar aizpildīt brīvās darbvietas,

jo nevar atrast cilvēkus ar vajadzīgajām prasmēm.

Ir jāstiprina ES izglītības programmas, vienlaikus pielāgojot apmācību un izglītību nākotnes ekonomikas un sabiedrības vajadzībām, ir jāatbalsta darba ņēmēji un skolotāji ar mērķi nodrošināt prasmju apguvi un ir jāveic ieguldījumi digitālajā infrastruktūrā. Ievērojama daļa no ES atveseļošanas plānā paredzētajiem līdzekļiem saistībā ar instrumentu **Next Generation EU** būtu jāizlieto prasmju pilnveidei un mūžizglībai.

Mēs arī vēlamies, lai ES izstrādātu jaunas digitālās platformas pārrobežu izglītības un nodarbinātības iespēju veicināšanai.

Šiem pasākumiem nevajadzētu nozīmēt tikai tūlītējus atjaunošanas centienus. Prognozes liecina, ka nākotnē arvien vairāk cilvēku ES strādās augsti kvalificētos darbos, savukārt vajadzība pēc mazkvalificētu darbu veicējiem samazināsies. Tāpēc ir jāreformē un jāatjaunina iekļaujošas izglītības un apmācības sistēmas, lai darba ņēmēju kvalifikāciju pielāgotu darba tirgus prasībām, tostarp Eiropas zaļajam kursam un digitalizācijai. Kopumā šai politikai būtu jāatbilst Eiropas sociālo tiesību pilāra, zaļā kursa un digitalizācijas mērķiem.

Izglītība ir ieguldījums mūsu kopīgajā nākotnē un viens no nozīmīgākajiem instrumentiem ikviena individa attīstībai un pašrealizācijai. Tā labvēlīgi ietekmē sociālo kohēziju, kas ir ekonomikas izaugsmes, darbvieta radīšanas un nodarbinātības priekšnoteikums.

Digitālais vienotais tirgus - iespēja, nevis pārmērīgs regulējums

Mēs uzskatām, ka aizvien lielāka darba tirgus digitalizācija un tā jaunās tehnoloģijas būtu jāuzskata par iespēju, nevis apdraudējumu. Mēs vēlamies, lai Eiropā attīstītos digitāli uzņēmējdarbības modeļi, kā arī attiecīgas jaunas darba iespējas. Mēs vēlamies, lai mūsu kontinents kļūtu par pasaules uzņēmējdarbības centru.

Mēs vēlamies, lai tiešsaistes tirdzniecības vietām, lietotņu nodrošinātājiem un gadījumdarbu ekonomikai tiktu piemēroti nodokļi un darba tirgus noteikumi tāpat kā tradicionāliem uzņēmumiem, vienlaikus nodrošinot patērētāju aizsardzību un uzticēšanos.

Darba tirgus digitalizācijai, tostarp darbam platformās, būtu jārespektē sociālo partneru darbs, un tai nevajadzētu radīt jauna veida nodarbinātības statusu. Mēs vēlamies apkarot fiktīvu pašnodarbinātību, nosakot skaidrus kritērijus darba ņēmēju un neatkarīgu darbuzņēmēju nodarbinātības statusa nošķiršanai. Jaunuzņēmumi un MVU var brīvi izmantot inovatīvus darba modeļus, taču tiem nevajadzētu kaitēt godīgai konkurencei, pārkāpt darba tirgus noteikumus un izvairīties no sociālā nodrošinājuma maksājumiem.

Darbiniekiem un strādājošajiem būtu arī jāgūst labums no digitalizācijas procesiem, piemēram, taisnīga regulējuma attiecībā uz attālināto darbu no mājām, un ar MI pilnveidotām atbalsta sistēmām, vienlaikus paturot prātā viņu tiesības atslēgties. Mēs vēlamies nodrošināt, ka darbvietu daudzveidība un elastīgums attiecībā uz darba laiku un darba vietu ir brīvprātīga izvēle, nevis darba ņēmēju tiesību pārkāpums.

Nodrošināt satvaru, nevis reglamentēt minimālās algas

Mēs atzinīgi vērtējam to, ka Eiropas Komisija ir atturējusies izstrādāt saistošu kārtību minimālās algas noteikšanai, taču vienlaikus ir ierosinājusi vienotu veidu, kā Eiropā nodrošināt pienācīgu atalgojumu visiem un novērst negodīgu praksi un mūsu darba ņēmēju sociālās aizsardzības standartu pazemināšanu. Priekšlikuma pamatā ir dalībvalstu pamattiesību un subsidiaritātes principa ievērošana, kas ir mūsu sociālās politikas pieejas pamatā.

Eiropas labklājība nav balstīta uz centralizētiem lēmumiem, bet tās īstenošanā respektē dalībvalstu un reģionu tiesību aktus, paradumus un tradīcijas, jo īpaši tik sensitīvā jomā kā sociālā politika. Tomēr Eiropas gars un uz cilvēku vērsta ekonomiskā un sociālā pieeja ir saistīta arī ar vienotības un iekļaušanas sajūtu, un tai ir jāpiedāvā risinājumi, lai novērstu (strādājošo) nabadzību, negodīgu praksi un ar dempingu īstenotu konkurenci. Priekšlikumam par Eiropas minimālajām algām būtu jāatbilst Eiropas sociālo tiesību pīlāra 6. principam, kas paredz visiem nodrošināt pienācīgus dzīves apstākļus neatkarīgi no tā, kur viņi strādā.

Šā priekšlikuma pamatā jābūt valstu tradīciju ievērošanai, brīvībai un sociālo partneru lomas stiprināšanai. Tāpēc mūsu pieeja nav mainīt to, kas labi darbojas valstu līmenī, bet gan stiprināt pašreizējās valstu sistēmas,

liekot spēcīgu uzsvāru uz sociālo dialogu, darba koplīguma slēgšanas sarunām un to saistošo ietekmi. Subsidiaritāte un solidaritāte iet roku rokā un ir vienas medaļas divas puses. Tomēr ir jāizstrādā drošības tīkli ar obligātiem standartiem, lai nodrošinātu, ka visi darba ņēmēji Savienībā saņem taisnīgu atalgojumu un var izskaust zemu algu nozares, netipiskus un nestabilus darba apstākļus un sociālā nodrošinājuma sistēmu vājināšanu.

Ja dalībvalstis brīvi izvēlas noteikt minimālo algu tādā līmenī, par kādu lemj dalībvalsts vai tās sociālie partneri, mēs vēlamies nodrošināt, ka tā atbilst skaidri noteiktām minimālajām normām attiecībā uz darba ņēmējiem, viņu cieņas aizsardzību un Eiropas Savienības pamatprincipiem. Subsidiaritātes labad mēs noraidām juridiski saistošus ieteikumus un kritērijus minimālās algas līmeņa noteikšanai.

Taisnīguma nodrošināšana, apkarojot ļaunprātīgu izmantošanu

Vienotā tirgus atvērtību un iespējas visiem var garantēt tikai tad, ja ES stingri iestājas pret jebkādu ļaunprātīgu izmantošanu. Mēs vēlamies par prioritāti izvirzīt to, lai Eiropas Darba iestāde sāktu pilnībā darboties, un ciešā sadarbībā ar valstu un reģionālajām iestādēm atbalstīt un stiprināt valstu darba inspekciju un iestāžu, kā arī sociālo partneru spējas, lai nodrošinātu taisnīgu mobilitāti, darba ņēmēju tiesību efektīvu pārrobežu izpildi un efektīvi apkarotu krāpšanu sociālajā jomā, ļaunprātīgu izmantošanu un dempingu.

Lai nepieļautu ļaunprātīgu praksi un nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret darba ņēmējiem visā līgumslēdzēju ķēdē, mums būtu jānovērš ļaunprātīga apakšuzņēmuma līgumu slēgšana, kurā izmanto mākslīgas struktūras, piemēram, pastkastītes uzņēmumus, fiktīvas pagaidu darba aģentūras un fiktīvu pašnodarbinātību.

Lai gan valstu iestāžu, gan Eiropas Darba iestādes rīcībā būtu efektīvs instruments ļaunprātīgas izmantošanas konstatēšanai, mums būtu jācenšas panākt, lai pēc iespējas drīzāk sāktu pilnībā darboties sociālā nodrošinājuma informācijas elektroniskā apmaiņa (EESSI). Tā atvieglos pārrobežu datu apmaiņu starp sociālā nodrošinājuma iestādēm un paātrinās atsevišķu lietu izskatīšanu, vienlaikus neradot papildu slogu uzņēmumiem vai darbiniekiem. Turklāt

mums būtu jāturpina darbs ar mērķi ieviest digitālu Eiropas sociālā nodrošinājuma numuru (*ESSN*), kas ir nepieciešams, lai nodrošinātu juridisko noteiktību, taisnīgu mobilitāti un darba ņēmēju tiesību aizsardzību un īstenošanu.

Tam būtu jāpalīdz uzlabot sociālā nodrošinājuma tiesību pārrobežu aizsardzību, apkarot ļaunprātīgu izmantošanu un uzlabot Eiropas Darba iestādes izpildes spējas.

Ģimenei labvēlīga politika

Mēs iestājamies par ģimenei labvēlīgu politiku, kas palīdz nodrošināt labāku dzīves sākumu bērniem un ļauj vecākiem rast pareizo līdzsvaru starp profesionālo karjeru un ģimenes pienākumiem. Bērna dzīves ceļš lielā mērā ir atkarīgs no tā, cik daudz laika un kādu aprūpi bērns saņem no vecākiem pirmajos dzīves gados. Mēs esam nobažījušies par to jauniešu skaitu, kuri priekšlaicīgi pamet skolu un kuriem ir risks vēlāk kļūt par bezdarbniekiem un nonākt nabadzībā, — šāda situācija daudzos gadījumos atkārtojas vairākās paaudzēs.

ES un dalībvalstīm ir jānudina darba devēji pieņemt ģimenei draudzīgus pasākumus, piemēram, iespēju vecākiem izmantot tāldarbu un uz laiku samazināt savu darba laiku bez būtiska atalgojuma samazinājuma, kā arī izmantot darba mobilitāti, lai nodrošinātu bērnu aprūpi un izglītību. Tāldarba reglamentēšanas nolūkā ir svarīgi ņemt vērā pandēmijas krīzē gūto pieredzi, nekaitējot darba devējiem un darba ņēmējiem.

Mūsu pienākums ir izveidot un pilnveidot tādu Eiropas politiku, kas garantē bērnu un jauniešu tiesību ievērošanu un nodrošina viņu labklājību.